

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1900. Andra Kammaren. N:o 6.

Söndagen den 28 januari.

Kl. 7 e. m.

I anledning deraf att tiden för afgifvande af sådana motioner, som tillhörde ständigt utskotts behandling, med denna dag utginge, voro kammarens ledamöter kallade att äfven i dag sammanträda; och leddes kammarens förhandlingar af herr vice talmannen.

§ 1.

Efter föredragning till en början af de på kammarens bord hvilande motioner hänvisades:

herr *H. Pantzarhielms* motion, n:o 40, till statsutskottet;

herr *Ollas A. Ericssons* i Ofvanmyra m. fl. motion, n:o 41, till lagutskottet;

herr *Ollas A. Ericssons* i Ofvanmyra motion, n:o 42, till statsutskottet;

herr *P. Pehrsons* i Törneryd motion, n:o 43, till lagutskottet;

herr *J. Hjelmérus'* motion, n:o 44, till lagutskottet;

herr *W. T. Lundgrens* motion, n:o 45, till lagutskottet;

herr *M. Arhusianders* motion, n:o 46, till statsutskottet;

herr *A. Hedins* i Stockholm motion, n:o 47, till statsutskottet;

herr *A. Hedins* i Stockholm m. fl. motion, n:o 48, till statsutskottet;

herr *A. Hedins* i Stockholm motioner, n:o 49 till statsutskottet, n:o 50 till bevillningsutskottet och 51 till statsutskottet;

herr *K. Almqvists* motion, n:o 52, till statsutskottet;

herr *K. G. Karlssons* i Göteborg motion, n:o 53, till konstitutionsutskottet;

herr *C. Wallis'* motion, n:o 54, till statsutskottet;

herr *E. G. Åkerlinds* motion, n:o 55, till statsutskottet;

herr *Hj. Sjövals* motion, n:o 56, till statsutskottet;

herr *J. A. Lundströms* motion, n:o 57, till lagutskottet;

herr *J. Bengtssons* i Bjernalt motion, n:o 58, till lagutskottet;

herr *O. E. Gäddas* motion, n:o 59, till statsutskottet;

herr *Aug. Petterssons* i Österhaninge motion, n:o 60, till tillfälligt utskott;

- herr *A. J. Högsteds* motion, n:o 61, till lagutskottet;
 herr *D. Holmgrens* i Värnhem motion, n:o 62, till statsutskottet;
 herr *P. Waldenströms* motion, n:o 63, till statsutskottet;
 herr *A. Wiklund*s motion, n:o 64, till lagutskottet;
 herr *O. Nylanders* m. fl. motion, n:o 65, till statsutskottet;
 herr *O. Nylanders* motion, n:o 66, till lagutskottet;
 herr *L. P. Mallmins* motioner, n:o 67 till lagutskottet och n:o 68 till statsutskottet;
 herr *A. Th. Carlheim-Gyllenskölds* motion, n:o 69, till tillfälligt utskott;
 herr *O. Emthéns* motion, n:o 70, till bevillningsutskottet;
 herr *P. Pehrssons* i Åkarp motion, n:o 71, till lagutskottet;
 herr *A. Peterssons* i Påboda motion, n:o 72, till lagutskottet;
 herr *J. Nydals* motion, n:o 73, till tillfälligt utskott;
 herr *W. Styrlanders* motion, n:o 74, till bevillningsutskottet;
 herr *A. Sandwalls* m. fl. motion, n:o 75, till bevillningsutskottet;
 herr *G. Lindgrens* i Islingby m. fl. motion, n:o 76, till statsutskottet;
 herr *E. A. Lindblads* motioner, n:o 77 till bevillningsutskottet och 78 till lagutskottet;
 herr *O. Larssons* i Mörtlösa m. fl. motion, n:o 79, till bevillningsutskottet;
 herr *J. M. Johanssons* i Mellbyn motion, n:o 80, till lagutskottet;
 herr *J. Byströms* motion, n:o 81, till lagutskottet;
 herr *C. Hj. Wittsells* motion, n:o 82, till lagutskottet;
 herr *J. A. Sjös* motion, n:o 83, till lagutskottet;
 herr *L. Dahlstedts* m. fl. motion, n:o 84, till statsutskottet; samt
 herr *O. Trapps* m. fl. motion, n:o 85, till statsutskottet.

§ 2.

Föredrogos och lades till handlingarna:

statsutskottets memorial n:o 1, med de till innevarande Riksdag afgifna berättelser dels af fullmäktige i riksgäldskontoret angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning samt dels af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret angående det dem lemnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af nya byggnader för Riksdagen och riksbanken; och

bankoutskottets memorial n:o 1, med öfverlemnande af fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet afgifna berättelse.

§ 3.

Anmäldes följande nya motioner, nemligen af:

herrar *E. Hammarlund* och *F. Berg* i Stockholm, n:o 86, om ändrade bestämmelser angående aflöning åt ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskola m. m.; och

n:o 87, om ändrade bestämmelser angående aflöning åt examine-

rad lärare och lärarinna vid småskola och mindre folkskola samt för examinerad biträdande lärare och lärarinna vid folkskola m. m.;

herr *J. H. G. Fredholm*, n:o 88, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om förslag angående hvitbetssockertillverkningsafgiftens afskaffande m. m.;

herr *G. Elowson* m. fl., n:o 89, om ändrad lydelse af 11 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet m. m.;

herr *J. Widén* m. fl., n:o 90, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om beviljande af medel till anordnande af en parallelklass vid folkskolelärareseminariet i Vexjö;

herr *E. F. W. Meyer*, n:o 91, angående inlösen till statsverket af jernvägen Karlskrona—Vexjö m. m.;

herr *J. G. Pettersson* i Södertelge, n:o 92, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till anläggning af ett nytt jernvägsspår mellan Huddinge och Tumba m. m.;

herr *C. J. Odman*, n:o 93, om höjning af det utaf Kongl. Maj:t begärda anslag till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar; och

n:o 94, angående höjning af fonden för fiskerinäringens befrämjande;

herr *J. Andersson* i Öhrstorp m. fl., n:o 95, om anslag för gjutande i brons af vissa Riksdagen tillhöriga reliefporträtt och byster;

herr *J. Johnsson*, n:o 96, angående ändrad lydelse af § 64 skiftesstadgan; och

n:o 97, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen framställda förslag i fråga om aflönande i vissa fall af vikarie för extra ordinarie eller biträdande lärare eller lärarinna vid folkskola m. m.;

herr *M. Dahn*, n:o 98, om ändring af 7 och 8 §§ i riksbankslagen;

herr *J. A. Lundahl*, n:o 99, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående upphörande af lösen för anteckning å vaxel eller afskrift deraf om skedd protest;

herr *G. Jansson* i Krakerud m. fl., n:o 100, angående anslag till understöd åt s. k. sommarkurser på landet;

herr *M. F. Nyström*, n:o 101, angående nedsättning af tullen å lösa delar till dockor;

herr *C. J. Jakobson*, n:o 102, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående fraktnedsättning å statens jernvägar för torf, torfströ och torfkol;

herr *C. H. Wittsell*, n:o 103, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående viss ändring i jagtstadgan den 21 oktober 1864;

herr *C. Lindhagen*, n:o 104, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående åstadkommande af nya, så vidt ske kan, öfverensstämmande civilagar för de tre skandinaviska länderna; och

n:o 105, angående vissa ändringar i förordningen om stämpelafgiften;

herr *P. Waldenström* m. fl., n:o 106, angående anvisande på extra stat för år 1901 af ett belopp af 50,000 kronor för Nordiska museet;

herr *P. Waldenström*, n:o 107, om utsträckning af rätten till civiläktenskap för medlemmar af svenska kyrkan;

herr *David Bergström*, n:o 108, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående indragande af landshöfdingetjensterna eller vissa af dem m. m.;

herr *K. Staaff*, n:o 109, angående anslag på extra stat för år 1901 för fortsatt uppehållande af lagbyråns verksamhet, dock med förbehåll om afseende till 1902 års Riksdag af fullständig redogörelse för byråns verksamhet under år 1901;

n:o 110, om ändring af kongl. förordningen angående arfsrätt för oäkta barn, den 14 april 1866;

n:o 111, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående utarbetande af förslag till lag angående viss tid, inom hvilken anmälan, att någon blifvit såsom misstänkt för brott häktad, skall göras till vederbörlig domstol; och

n:o 112, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående sådan ändring i gällande strafflagsstiftning, att den tid, hvarunder tilltalad person suttit häktad, må kunna tillgodoräknas honom vid utmätande af straff;

friherre *I. von Knorring* m. fl., n:o 113, angående ändring af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet;

herr *E. Åkerlund*, n:o 114, angående restitution af erlagd tull vid export af sammanmalet rågmjöl; och

n:o 115, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående inskränkning i aktiebolags rätt till förvärf af fastighet å landet;

herr *S. J. Kardell* m. fl., n:o 116, angående ändring af tullsatserna rörande artikeln fläsk;

herr *S. J. Kardell* m. fl., n:o 117, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående jernvägsanläggning från Sveg till Ström m. m.;

herrar *J. Nydal* och *L. G. Broomé* i Bårslöf, n:o 118, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för beredande af undervisning i slöjd;

herr *C. J. Öberg*, n:o 119, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående tryckning och utdelning af vissa komitébetänkanden och deröfver afgifna yttranden;

herr *H. Öhngren*, n:o 120, angående ändring af § 8 i förordningen angående stämpelafgiften;

herr *L. Eriksson* i Bäck, n:o 121, om borttagande af tullen å majs;

herr *H. Andersson* i Vestra Nöbbelöf, n:o 122, om ändrad lydelse af § 9 mom. 3 i underrättelser om hvad vid tulltaxans tillämpning iakttagas bör;

herr *J. Bromée* i Billsta, n:o 123, angående ersättning för mistad bostadsförmån åt vaktmästaren vid landskansliet i Östersund E. Källström;

herr *O. Erickson* i Bjersby, n:o 124, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående frånstyckad hemmansdels eller afsöndrad jordlägenhets frigörande från viss in-tecknad gäld;

herr *Hj. Hallin*, n:o 125, angående höjning af tullsatsen för väfnader af lin m. m.;

herr *M. Höjer*, n:o 126, om ändrad lydelse af 15, 18, 19 och 33 §§ i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm;

herr *J. Bengtsson* i Bjernalt, n:o 127, angående höjning af tullen å spelkort;

herr *P. Norberg*, n:o 128, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring i reglementet för folkskolelärares pensionsinrättning i fråga om beräkning af tjänsteålder;

herr *S. Söderberg*, n:o 129, om indragning till statsverket af de s. k. marketenteri- och lägerkassornas inkomster m. m.; och

n:o 130, angående upphörande af nu gällande bestämmelser derom, att åt lärare och lärarinna vid folkskola bör anskaffas sommarbete och vinterföda för en ko m. m.;

herr *C. G. Johansson* i Aflösa m. fl., n:o 131, om ändring af 6 och 59 §§ väglagen;

herr *A. Wiklund* m. fl., n:o 132, om skrifvelse till Kongl. Maj:t om sådan ändring i lagen angående hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring, att vid egostyckning hänsyn toges till skogsbehof för hvarje egolott, som skall brukas såsom sjelfständigt hemman;

herrar *D. Persson* i Tällberg och *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra, n:o 133, angående anläggande af en jernväg från Siljansbanan till Östersund m. m.;

herr *P. O. Lundell* m. fl., n:o 134, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om sådan ändring i gällande lagstiftning angående utsokningsärenden, att utmätning äfven i enskilda utsokningsmål må kunna utföras af fjerdingsman m. m.;

herr *P. O. Lundell*, n:o 135, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ny lagstiftning rörande in-teckning i fast egendom;

herrar *A. Sundblad* och *K. H. G. von Schéele*, n:o 136, angående pension åt professor *L. F. Nilsons* enka *Alva Nilson*, född *Forsman*;

herr *A. Sundblad*, n:o 137, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående rätt för ecklesiastika boställen till låneunderstöd från odlingslänefonden;

herr *G. A. E. Kronlund*, n:o 138, angående anslag för bildande af en fond till befrämjande af öfre Norrlands kolonisation m. m.;

n:o 139, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om revision af väglagen;

n:o 140, om tillägg till § 1 i grufvestadgan; och

n:o 141, angående inlösen till statsverket af jernvägslinierna Stockholm—Tillberga—Sala och Tillberga—Köping—Frövi;

herr *E. A. Lindblad*, n:o 142, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om revision af väglagen; samt

herr *J. Nydal*, n:o 143, om lag angående vivisektion å djur m. m.

Samtliga de afgifna motionerna blefvo på begäran bordlagda.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *G. Olofsson* i Åvik under fem dagar från och med den 2 nästkommande februari.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 7.47 e. m.

In fidem
E. Nathorst Böös.

Tisdagen den 30 januari

kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Kammarens förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

§ 1.

Justerades protokollet för den 23 innevarande månad.

§ 2.

Efter föredragning hvar för sig af de i kammarens senaste sammanträde afgifna motioner hänvisades:

herrar *E. Hammarlunds* och *F. Bergs* i Stockholm motioner, n:is 86 och 87, till statsutskottet;

herr *J. H. G. Fredholms* motion, n:o 88, till bevillningsutskottet;

herr *G. Elowsons* m. fl. motion, n:o 89, till lagutskottet;

herr *J. Widéns* m. fl. motion, n:o 90, till statsutskottet;

herr *E. F. W. Meyers* motion, n:o 91, till statsutskottet;

herr *J. G. Petterssons* i Södertelge motion, n:o 92, till statsutskottet;

herr *C. J. Ödmans* motioner, n:is 93 och 94, till statsutskottet;

herr *J. Anderssons* i Öhrstorp m. fl. motion, n:o 95, till statsutskottet;

herr *J. Johnssons* motioner, n:o 96 till lagutskottet och 97 till statsutskottet.

Vid föredragning derefter af herr *M. Dahns* motion, n:o 98, om ändring af 7 och 8 §§ i riksbankslagen, begärdes ordet af

Herr Elowson, som yttrade: Då vid denna riksdag såväl i Första Kammaren som i den Andra blifvit väckta motioner, hvilka

afse att ändra de bestämmelser, som reglera sambandet mellan riksbankens kassatillgångar och sedelutgifningsrätt, skulle måhända detta kunna hos den stora allmänheten väcka någon oro för att riksbanken kanske icke skulle förmå att tillhandahålla den för affärsrörelsen erforderliga sedelmängden.

Den ärade representanten för Oxie härad säger ock i motiveringen för sin motion, att »rörelsemedlet (sedlarne)» skulle vara »väl knappt tilltaget», och han afser med sin motion att få till stånd en utvidgning af sedelutgifningsrätten.

Som bekant, eger riksbanken nu att utöfver sin guldvaluta, enligt § 7 af lagen för Sveriges riksbank, utgifva sedlar till ett belopp af högst 100 millioner kronor, med vilkor att derför finnas dels underlag af vissa värdehandlingar, dels en i vissa procent bestämd metallisk kassa. Motionären föreslår, att riksbanken finge utgifva sedlar till hvilket belopp som helst, ehuru naturligtvis de cirkulerande sedlarne skulle, såvidt de icke vore täckta af guldvaluta, hafva ett underlag i enlighet med de bestämmelser, som äro intagna i § 7 mom. a), b) och c). Derjemte föreslår han i § 8 en något förändrad relation mellan sedelstocken och den metalliska kassan.

Jag vill i största korthet vid remissen af denna motion begagna tillfället att framhålla, hurusom det icke för allmänheten finnes anledning till oro, utan att riksbanken när som helst kan öfvertaga hela sedelutgifningen inom landet. Detta kan måhända synas vara ett djerft påstående för närvarande, men jag tilltror mig att kunna bevisa det och utgår dervid från de siffror, som äro kända från den 30 december 1899.

Jag har här i min hand en tablå öfver sedelemmissionen enligt bankrapporterna för de senaste 14 månaderna. Det visar sig af den tablå, att sedelutgifningen var störst den 30 december 1899, då den utgjorde 155,1 millioner, deraf 75,1 millioner i riksbankssedlar och 80 millioner i privatbankssedlar. Minimum af sedelcirkulationen under denna tid inträffade den 31 januari 1899, då den belöpte sig till 132,4 millioner kronor.

Se vi på ställningen den 30 december sistlidet år, så visar det sig, att riksbanken då skulle kunnat öfvertaga hela den löpande sedelstocken 155,1 millioner kronor. För att bevisa detta påstående tillåter jag mig antaga, att den guldvaluta, som då fans hos de enskilda sedelutgifvande bankerna, skulle i och med upphörandet af deras rätt till sedelutgifning öfverflyttats till riksbanken. Detta antagande torde vara berättigadt, och det är väl ett antagande, som öfvergår till verklighet, då den enskilda sedelutgifningen försvinner; ty icke lära väl privatbankerna ligga med en räntelös guldvaluta, då de icke vidare ha några sedlar att inlösa, utan de komma nog att sälja sitt guld till riksbanken.

Enligt rapporterna den 30 december förlidet år innehade riksbanken en metallisk kassa af 30,362,000 kronor, och de enskilda bankerna förfogade öfver ett guldförråd af 9,317,000 kronor. Under förutsättning således, att allt det guld, som de enskilda bankerna ega, öfverföres till riksbanken, skulle denna få en metallisk kassa, d. v. s. en kassa af guld inom landet, af 39,679,000 kronor. Dessutom

hade riksbanken vid nämnda tid fordringar i utlandet på löpande räkning, hvilka enligt § 6 i banklagen berättiga till sedelutgifning, uppgående till 16,679,000 kronor. Summan af de valutor, som enligt sistnämnde § medföra rättighet till sedelutgifning, uppgick alltså den 30 sistlidne december till 56,358,000 kronor.

Enligt § 7 af banklagen skall riksbanken för att kunna utgifva sedlar till ett belopp af 100 millioner kronor utöfver sina kassatillgångar i guld hafva i sin portfölj värdehandlingar af visst slag, hvilkas sammanräknade värde motsvarar minst 100 millioner kronor. Af sådana tillgångar funnos den 30 december förlidet år

utländska statspapper	9,000,000 kr.
inländska	10,000,000 »
inrikes vexlar	68,000,000 »
utrikes	17,000,000 »
kreditivfordran på grund af § 41 af banklagen	1,000,000 »
	<hr/>
	Summa 105,000,000 kr.

Detta underlag var således tillräckligt för en sedelemission af 100 millioner.

För nämnda sedelemission skulle riksbanken innehafva enligt § 8 af banklagen först och främst 25 millioner i metallisk kassa, hvar-
emot 60 millioner i sedlar få utsläppas. För att kunna utgifva ytterligare 40 millioner i sedlar kräfvos en metallisk kassa, utgörande 30 procent af det sålunda emitterade beloppet, alltså 12 millioner. Sammanlagda behovet af metallisk kassa blir alltså för det sagda ändamålet 37 millioner. Men riksbanken disponerade vid den angifna tiden, med inberäkning af de enskilda bankernas guldförråd, en metallisk kassa af öfver 39 millioner. Riksbankens sedelemission utöfver guldförrådet kunde följaktligen hafva uppgått till 100 millioner. Lägges dertill den af de särskilda guldvalutorna fullt täckta sedelemissionen, eller 56,3 millioner, så skulle riksbanken hafva varit berättigad till en sedelutgifning af 156,3 millioner. Den utelöpande sedelstocken utgjorde den 30 sistlidne december, såsom redan nämnts, 155,1 millioner. Vi finna således, att riksbanken redan då hade kunnat öfvertaga hela sedelutgifningen.

Nu kan man invända, att riksbanken icke skulle hafva haft någon nämnvärd reserv, någon obegagnad sedelutgifningsrätt. Detta må enligt de anförda siffrorna vara sant, men det kan påvisas, att riksbanken den 30 december förlidet år skulle, om det behöfts, hafva kunnat skaffa sig en reserv. Vi få nemligen lägga märke till att den förutsättning, från hvilken vi utgå, är att de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt skulle upphöra, och riksbanken ensam öfvertaga hela sedelutgifningen. Detta förutsätter naturligtvis något annat och mera, än att privatbankerna sälja sitt guld — de måste ju också skaffa sig medel för att infria sina utelöpande sedlar, som uppgå till 80 millioner kronor. Om då säljes guld för 9,3 millioner kronor, så återstå mellan 70 och 71 millioner kronor i privatbankssedlar. Dessa infrias naturligen till största delen derigenom, att de enskilda bankerna skaffa sig riksbankens sedlar; och detta sker enligt 41 § riks-

bankslagen genom rediskontering af vaxlar och användning af kassakreditiv. Sålunda komma riksbankens vaxelportföljer att ökas, så att det underlag, som fordras för den icke af guldvaluta betäckta sedelmassan, kan helt och hållet utgöras af vaxlar och kreditivfordringar hos privatbankerna. Riksbanken hade den 30 december 1899 inrikes och utrikes vaxlar till belopp af 85 millioner kronor. Denna post skulle tillika med kreditivfordringarna mycket snart ökas med de erforderliga 15 millionerna, då ju de enskilda bankerna hade att inlösa omkring 70 millioner af sina sedlar. Derigenom kunde herrar fullmäktige vid den ifrågavarande tidpunkten, om de så velat, hafva realiserat utländska statspapper för 9 millioner och inländska för 10 millioner — de kunde således hafva skaffat sig ytterligare 19 millioner kronor i fordringar på utlandet. Men dessutom hade riksbanken en separaträkning med utlandet på 6 millioner kronor. Riksbanken kunde följaktligen hafva skaffat sig en reserv såsom obegagnad sedelutgifningsrätt på 25 millioner kronor.

Jag har velat anföra detta för att visa, att det för allmänheten icke finnes någon anledning till oro, utan att riksbanken hvilken stund som helst kan öfvertaga hela sedelutgifningen.

För min del tror jag, att det icke är en ökad sedelcirkulation, som landet i första rummet behöfver, utan hvad landet tvifvelsutan behöfver, det är en rikare tillgång på valutor, som kunna tjena såsom betalningsmedel i förhållande till utlandet.

Herr talman! Jag har vid remissen af den nu föredragna motionen velat lemna denna utredning, för att utskottet må dervid fästa det afseende, som utskottet kan finna densamma förtjena.

Vidare anförde

Herr Dahn: Anledningen till den motion, jag i detta ämne väckt, har varit den att, såsom vi veta, det vissa tider på året, nemligen i september, oktober och november månader, förefinnes ett särskildt större behof af omsättningsmedel. Under det nuvarande så kallade kontingeringssystemet är ju förhållandet det att, utom de sedlar, som få utgifvas på den metalliska kassan af minst 25 millioner kronor, må utgifvas sedlar intill 100 millioner, deraf dock de 40 sista millionerna skola vara till 30 procent täckta af metallisk valuta. Detta gör sålunda 12 millioner kronor, och således får man sammanlagdt ett belopp af 37 millioner kronor i guld, på hvilket får utgifvas 137 millioner kronor i sedlar. Går man utöfver detta belopp, skall hvarenda sedel betäckas med motsvarande guld. Är sedelmassan uppe i 155 millioner kronor, som nämnts, så skall således för hvarje sedel mellan detta belopp och 137 millioner finnas motsvarande guldvaluta; och det kan naturligtvis vara svårt nog för riksbanken att ha så mycket guld, vare sig i riksbanken eller i fordringar på utlandet. Jag har därför för min del ej kunnat vara med om att, då riksbanken skall öfvertaga all sedelutgifning i riket, låta kontingeringssystemet ligga helt och hållet till grund för denna utgifning. Jag vill emellertid ej heller vara med om att helt och hållet upphäfva detta system, såsom motionärerna i Första Kammaren föreslagit, utan

jag har önskat, att för tillfredsställande af detta större behof af omsättningsmedel, som vissa tider årligen förefinnes, det skulle vara medgifvet att utgifva sedlar äfven utöfver den gräns, jag ofvan nämnde, under vilkor af en något högre procent guldvaluta än som är stadgad under denna gräns — nemligen 33 procent d. v. s. full tredjedels betäckning i stället för 30 procent. Man kan då vara öfvertygad, att dessa sedlar ej skulle få stanna ute längre, än nödvändigt är. Man skulle sålunda komplettera kontingeringssystemet med ett kvotdelssystem.

Hvad beträffar de många saker herr Elowson talade om, så stå de ju att läsa i bankoutskottets memorial n:o 1, som utdelats till oss alla; och det är nog sant, hvad der står, men det bevisar ju mindre, ty man må komma i håg, att om riksbanken skall öfvertaga hela sedelutgifningen, är det ej nog att den har kassareserv för sig och sina egna 23 afdelningskontor, utan den måste väl äfven kunna förse de 200 privata bankkontor med kassareserv, hvilka naturligtvis fortfarande komma att rediskontera hos riksbanken, så att ej rörelsen stoppas i brist på omsättningsmedel och så att postvexeln, som ju är ett förträffligt betalningsmedel, icke upphör att vara à-vista-förbindelse och öfvergår till ett slags sigtpapper. För dessa ändamål tror jag det behöfvas rätt mycket sedlar utom dem, som äro ute i rörelsen såsom omsättningsmedel, i egenskap af en riksbankens obegagnade sedelutgifningsrätt.

Jag vill här sluta med att anhålla, att äfven mitt yttrande måtte få åtfölja motionen till utskottet.

Vidare yttrades ej. Den ifrågavarande motionen jemte de i anledning af densamma nu afgifna yttranden remitterades till bankoutskottet;

Vidare hänvisades:

- herr *J. A. Lundahls* motion, n:o 99, till tillfälligt utskott;
- herr *G. Janssons* i Krakerud m. fl. motion, n:o 100, till statsutskottet;
- herr *M. F. Nyströms* motion, n:o 101, till bevillningsutskottet;
- herr *C. J. Jakobsons* motion, n:o 102, till tillfälligt utskott;
- herr *C. H. Wittsells* motion, n:o 103, till tillfälligt utskott;
- herr *C. Lindhagens* motioner n:o 104 till lagutskottet och n:r 105 till bevillningsutskottet;
- herr *P. Waldenströms* m. fl. motion, n:o 106, till statsutskottet;
- herr *P. Waldenströms* motion, n:o 107, till lagutskottet;
- herr *David Bergströms* motion, n:o 108, till statsutskottet;
- herr *K. Staaffs* motioner n:o 109 till statsutskottet samt n:is 110, 111 och 112 till lagutskottet;
- friherre *I. von Knorrings* m. fl. motion, n:o 113, till lagutskottet;
- herr *E. Åkerlunds* motioner n:o 114 till bevillningsutskottet och n:o 115 till lagutskottet;
- herr *S. J. Kardells* m. fl. motion, n:o 116, till bevillningsutskottet;
- herr *S. J. Kardells* m. fl. motion, n:o 117, till statsutskottet;

herrar *J. Nydals* och *L. G. Broomés* i Bårslöf motion, n:o 118, till statsutskottet;
 herr *C. J. Öbergs* motion, n:o 119, till tillfälligt utskott;
 herr *H. Öhngrens* motion, n:o 120, till bevillningsutskottet;
 herr *L. Erikssons* i Bäck motion, n:o 121, till bevillningsutskottet;
 herr *H. Anderssons* i Vestra Nöbbelöf motion, n:o 122, till bevillningsutskottet;
 herr *J. Bromées* i Billsta motion, n:o 123, till statsutskottet;
 herr *O. Ericksons* i Bjersby motion, n:o 124, till lagutskottet;
 herr *Hj. Hallins* motion, n:o 125, till bevillningsutskottet;
 herr *M. Höjers* motion, n:o 126, till lagutskottet;
 herr *J. Bengtssons* i Bjernalt motion, n:o 127, till bevillningsutskottet;
 herr *P. Norbergs* motion, n:o 128, till tillfälligt utskott;
 herr *S. Söderbergs* motioner n:o 129 till tillfälligt utskott och n:o 130 till statsutskottet;
 herr *C. G. Johanssons* i Aflösa m. fl. motion, n:o 131, till lagutskottet;
 herr *A. Wiklunds* m. fl. motion, n:o 132, till lagutskottet;
 herrar *D. Perssons* i Tällberg och *O. A. Ericssons* i Ofvanmyra motion, n:o 133, till statsutskottet;
 herr *P. O. Lundells* m. fl. motion, n:o 134, till lagutskottet;
 herr *P. O. Lundells* motion, n:o 135, till lagutskottet;
 herrar *A. Sundblads* och *K. H. G. von Schéeles* motion, n:o 136, till statsutskottet;
 herr *A. Sundblads* motion, n:o 137, till tillfälligt utskott;
 herr *G. A. E. Kronlunds* motioner n:o 138 till statsutskottet, n:o 139 och 140 till lagutskottet samt n:o 141 till statsutskottet;
 herr *E. A. Lindblads* motion, n:o 142, till lagutskottet; samt
 herr *J. Nydals* motion, n:o 143, till lagutskottet.

§ 3.

Efter af herr vice talmannen i sådant afseende gjord hemställan beslöt kammaren att för behandling af de motioner, som blifvit hänvisade till tillfälligt utskott, tillsätta fyra tillfälliga utskott, hvardera bestående af nio ledamöter, med fem suppleanter, äfvensom att lördagen den 3 instundande februari företaga val af ledamöter och suppleanter i nämnda utskott.

Herr vice talmannen tillkännagaf härefter, att han låtit uppgöra förslag till fördelning och gruppering mellan de tillfälliga utskotten af ifrågavarande motioner, varande detta förslag, som nu upplästes, så lydande:

Förslag till fördelning af de 13 inom Andra Kammaren väckta motioner, hvilka blifvit hänvisade till behandling af ett tillfälligt utskott.

Till behandling af ett tillfälligt utskott (n:o 1) torde få öfverlemnas motioner af:

herr *David Bergström*, n:o 15, om undervisning i teknisk hygien m. m. vid rikets tekniska läroverk;

herr *C. J. Öberg*, n:o 119, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående tryckning och utdelning af vissa komitébetänkanden och deröfver afgifna yttranden;

herr *P. Norberg*, n:o 128, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring i reglementet för folkskolelärares pensionsinrättning i fråga om beräkning af tjänsteålder.

Till annat *tillfälligt utskott* (n:o 2) torde få hänvisas motioner af: herr *J. G. Hazén*, n:o 11, om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om inskränkning af godstrafiken under sön- och högtidsdagar m. m.; herrar *C. Johansson* i Aflösa och *W. Bengtsson* i Häradsköp, n:o 12, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om indragning till statsverket af de s. k. marketenteri- och lägerkassornas inkomster m. m.;

herr *C. J. Jakobson*, n:o 102, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående fraktnedsättning å statens jernvägar för torf, torfströ och torfkol;

herr *S. Söderberg*, n:o 129, om indragning till statsverket af de s. k. marketenteri- och lägerkassornas inkomster m. m.

Till ett tredje *tillfälligt utskott* (n:o 3) torde få öfverlemnas motioner af:

herr *Aug. Pettersson* i Österhaninge, n:o 60, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning i fråga om statsbidrag till enskilda bolag, bildade för försäkring mot mjeltbrandskada;

herr *A. Th. Carlheim-Gyllensköld*, n:o 69, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående inrättande vid flere af rikets anstalter för sinnessjukas vård af afdelningar för patienter tillhörande 1:sta betalningsklassen; och

herr *A. Sundblad*, n:o 137, om skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående rätt för ecklesiastika boställen till låneunderstöd från odlingslånefonden.

Slutligen torde till ett fjerde *tillfälligt utskott* (n:o 4) få utlemnas motioner af:

herr *J. Nydal*, n:o 73, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändrade föreskrifter rörande befordran till major på stat inom svenska armén;

herr *J. A. Lundahl*, n:o 99, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående upphörande af lösen för anteckning å vaxel eller afskrift deraf om skedd protest; och

herr *C. H. Wittsell*, n:o 103, om skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående viss ändring i jagtstadgan den 21 oktober 1864.

Det sålunda uppgjorda förslaget blef af kammaren godkänt.

§ 4.

För motions afgifvande hade sig anmält herr *P. Waldenström*, hvilken nu aflemnade en motion, n:o 144, om skrifvelse till Kongl.

Maj:t angående upphörande af stadgad straffpåföljd för viss förseelse vid försäljning af almanackor.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 3,18 e. m.

In fidem
E. Nathorst Böös.

Onsdagen den 31 januari.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 24 dennes.

§ 2.

Herr statsrådet m. m. grefve *H. Wachtmeister* öfverlemnade Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen:

angående bestridande af kostnader för åtgärder till förekommande af skogshärjning af insekten nunnan;

angående anvisande af medel för inköp af skogsbärande eller till skogsbörd tjenlig mark m. m.;

angående beredande af lånemedel till fortsatt utveckling af statens telefonväsende; samt

angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva.

De kongl. propositionerna blefvo på begäran bordlagda.

§ 3.

Jemlikt förut fattadt beslut företogs val af sju ledamöter och sju suppleanter i Riksdagens särskilda utskott för behandling af Kongl. Maj:ts proposition n:o 24 med förslag till lag angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete m. m.; och utsågos dervid till

ledamöter:

herr	<i>O. A. Brodin</i>	med 202 röster,
»	<i>A. H. Göthberg</i>	» 202 » ,
»	<i>J. W. Spånberg</i>	» 202 » ,
»	<i>J. A. Sandwall</i>	» 122 » ,
»	friherre <i>F. W. von Otter</i>	» 115 » ,
»	<i>E. A. Lindblad</i>	» 111 » ,
och	» <i>O. W. Redelius</i>	» 108 » ,

Närmast i röstetal kom grefve *H. E. G. Hamilton* med 100 röster.

suppleanter:

herr	<i>K. A. Staaff</i>	med 162 röster,
»	<i>W. T. Lundgren</i>	» 111 » ,
»	<i>C. Bergström</i> i Skidsta	» 110 » ,
»	<i>C. G. Johansson</i> i Aflösa	» 105 » ,
»	<i>A. L. Apelstam</i>	» 105 » ,
»	<i>P. Jönsson</i> i Fåreköp	» 104 » ,
och	» <i>J. Bengtsson</i> i Bjernalt	» 103 » ,

Närmast i röstetal kom herr *C. A. Lindhagen* med 92 röster. Ordningen mellan herrar Johansson och Apelstam bestämdes genom lottning.

§ 4.

Vid härefter företaget val af tjugufyra ledamöter i den nämnd, som enligt 69 § riksdagsordningen eger döma, huruvida högsta domstolens samtliga ledamöter gjort sig förtjente att i deras viktiga kall bibehållas, blefvo i sådan egenskap utsedde:

herr	<i>M. Arhusiander</i>	med 193 röster,
»	<i>J. Johansson</i> i Noraskog	» 191 » ,
»	<i>C. Faxe</i>	» 113 » ,
»	<i>H. A. Segerdahl</i>	» 112 » ,
»	<i>A. Antonsson</i>	» 111 » ,
»	<i>S. J. Kardell</i>	» 111 » ,
»	<i>F. Andersson</i> i Helgesta	» 110 » ,
»	<i>N. Andersson</i> i Pettersborg	» 110 » ,
»	<i>W. Andersson</i> i Bråborg	» 110 » ,

herr	<i>J. E. Biesért</i>	med	110	röster,
»	<i>C. H. Björck</i>	»	110	» ,
»	<i>S. J. Boëthius</i>	»	110	» ,
»	<i>J. Eriksson</i> i Lindehult	»	110	» ,
»	<i>E. L. M. Hedin</i> i Torp	»	110	» ,
»	<i>H. Holmlin</i>	»	110	» ,
»	<i>A. P. Johansson</i> i Stensjö	»	110	» ,
»	<i>J. Larsson</i> i Presstorp	»	110	» ,
»	<i>A. E. Lindvall</i>	»	110	» ,
»	<i>J. Olsson</i> i Stockholm	»	110	» ,
»	<i>F. Pettersson</i> i Tjärsta	»	110	» ,
»	<i>E. Hj. Sjövall</i>	»	110	» ,
»	<i>A. Sundblad</i>	»	110	» ,
»	<i>S. Söderberg</i>	»	110	» ,
och	» <i>C. I. Carlsson</i> i Norra Smedstorp	»	109	» ,

Närmast i röstetal kom herr *J. A. Sjö* med 84 röster.

§ 5.

Slutligen företogs val af tolf valmän att enligt 70 § riksdagsordningen utse komiterade för tryckfrihetens vård; och blefvo dertill utsedde:

herr	<i>D. K. Bergström</i> i Stockholm	med	168	röster,
»	<i>J. E. Centerwall</i>	»	168	» ,
»	<i>H. Öhngren</i>	»	94	» ,
»	grefve <i>H. E. G. Hamilton</i>	»	92	» ,
»	<i>G. Lindgren</i> i Islingby	»	90	» ,
»	<i>O. H. Svensson</i> i Salång	»	90	» ,
»	<i>G. N. T. af Callerholm</i>	»	89	» ,
»	<i>J. O. Lindewall</i>	»	89	» ,
»	<i>J. A. Sjö</i>	»	89	» ,
»	<i>S. A. G. Sundberg</i>	»	89	» ,
»	<i>J. P. Zakrisson</i>	»	89	» ,
och	» <i>I. Månsson</i> i Trää	»	88	» ,

Närmast i röstetal kommo herrar *E. Hammarlund* och *K. S. Husberg*, hvardera med 82 röster.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 3—5 här ofvan omförmälda val.

§ 7.

Föredrogs och hänvisades till kammarens tillfälliga utskott n:o 4 en af herr *P. Waldenström* afgifven motion, n:o 144, om skrifvelse

Onsdagen den 31 Januari.

till Kongl. Maj:t angående upphörande af stadgad straffpåföljd för viss förseelse vid försäljning af almanackor.

§ 8.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *N. Boström* under sju dagar från och med den 2 instundande februari.

§ 9.

Till bordläggning anmäldes bankoutskottets memorial n:o 2, angående beviljande af ökad byggnadsanslag åt afdelningskontoret i Kalmar.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 2.51 e. m.

In fidem
E. Nathorst Böös.